

Агенција за
Лиценцирање
Стечајних
Управника

Намирење поверилаца у стечајном поступку – примери из праксе

Република Србија

МИНИСТАРСТВО ПРИВРЕДЕ

WORLD BANK GROUP
Finance & Markets

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO

У поступку стечаја намирују се:

1- трошкови стечајног поступка (судски трошкови стечајног поступка, награде и накнаде стечајном управнику и други издаци за које је законом прописано да се намирују као трошкови стечајног поступка). Пре других трошкова, сагласно чл. 59 ст. 4 ЗОС намирују се трошкови на име невраћеног предужма које је положио предлагач стечаја. Предужам се враћа приоритетно одмах након што се утврди да се трошкови обезбеђени предужмом (трошкови огласа, трошак обавештавања поверилаца из чл. 27 ст-1 тач. 5 ЗОС-познатих поверилаца, трошкови ангажовања стечајног управника, обезбеђења имовине и трошкови регистрације података о стечају) могу измирити из преосталог дела стечајне масе.

2- обавезе стечајне масе дефинисане одредбом чл. 104 ЗОС , по правилима посла из ког су настале те се могу и принудно намирити у смислу чл. 93 ст. 1 ЗОС

3- утврђена потраживања према праву приоритета по исплатним редовима.

Деоба деобне масе ради намирења стечајних поверилаца може се вршити кроз:

- 1-делимичну деобу (чл. 138 ст.3 ЗОС)
- 2-главну деобу (140-141 и чл. 143 ЗОС)
- 3-завршну деобу (чл.144 ЗОС) и
- 4-накнадну деобу (чл. 149 ЗОС).

Главна деоба је примарни и обавезни начин деобе те је стога и детаљно уређена законом, а све остале деобе врше се по правилима главне.

Деоба средстава ради намирења поверилаца врши се пре или после главне деобе, према динамици прилива готовинских средстава. Делимична деоба се може спровести пре главне деобе, док се завршна и накнадна спроводе после главне деобе што значи да се не могу спровести ако није спроведена главна деоба.

- Делимичну деобу одобрава стечајни судија на предлог стечајног управника.
- Ако стечајни судија одобри ову деобу она се спроводи по процедури коју закон прописује за главну деобу (достављање нацрта, истицање истог на огласној табли суда, обавештавање одбора поверилаца од стране стечајног управника и обавештавање поверилаца од стране одбора поверилаца, могућност улагања примедби, рочиште за разматрање нацрта и примедби и доношење решења на које се жалба може уложити под истим условима под којим се може уложити жалба на решење о главној деоби, резервација за оспорена потраживања исплатног реда који се намирује овом деобом).
- Делимичном деобом се, према устаљеној пракси, намирују повериоци вишег исплатног реда. У једном поступку стечаја може бити и више делимичних деоба што свакако зависи од сложености самог поступка, прилива средстава и оправданости таквог начина намирења.

Пример из праксе:

- Делимичном деобом намирени су повериоци првог исплатног реда у проценту од 90% својих утврђених потраживања. Након тога, различни поверилац чије би потраживање, да није обезбеђено, било сврстано у први исплатни ред, изјављује да се одриче свог права на одвојено намирење будући да не очекује скоро и успешно уновчење имовине на којој има различно право. По приливу готовинских средстава стечајни управник, уз сагласност стечајног судије, припрема другу делимичну деобу. Поставило се питање како намирити повериоца који се одрекао свог различног права: да ли прво њега за износ који би добио по првој делимичној деоби па онда расподелити преостала средства или му распоредити само средства у проценту који припада повериоцима по другој делимичној деоби.

Правилно поступање је да се прво измени коначна листа, тако што ће се тај поверилац сврстати у одговарајући исплатни ред (конкретно први), затим се прво њему исплати износ који би му припао по првој делимичној деоби чиме би остварио исти степен намирења као остали повериоци тог исплатног реда, те да се даље приступи расподели осталих расположивих средстава.

- Главна деоба

Главна деоба спроводи се након испитивања потраживања и након уновчења целокупне или претежног дела стечајне масе стечајног дужника.

У нацрту решења за главну деобу који сачињава, стечајни управник мора резервисати средства за оспорена потраживања.

Исплати се приступа по правноснажности решења за главну деобу.

Уколико оспорено потраживање буде накнадно утврђено основаним, исправиће се коначна листа а затим поверилац тог потраживања исплатити у проценту који му припада, из резервисаних средстава. О исплати таквог повериоца не доноси се посебно решење већ ће стечајни управник исплату извршити на основу решења о главној деоби.

Исплата ће се извршити без обзира да ли је против одлуке којом је потраживање коначно утврђено поднет ванредни правни лек.

Одлука по ванредном правном леку нема дејства према повериоцима у погледу исплата које су примљене на темељу правноснажног решења о главној деоби (чл. 118 ст. 4 ЗОС)

Пример из праксе:

1. Спорно питање је било да ли стечајни управник приликом исплате утврђеног потраживања по решењу о главној деоби може истицати приговор противтражбине ради пребијања.

Дат одговор на постављено питање је негативан, дакле не може.

Наведено је последица чињенице да је коначна листа обавезујућа како за стечајног дужника тако и за све повериоце са једне стране, односно да је законодавац нормирао услове под којима се у поступку стечаја може вршити пребијање и то у одредби чл. 82 ЗОС.

2. Решењем о главној деоби пренета су потраживања стечајног дужника из правноснажних пресуда, према другом правном лицу такође у стечају. Споран је био начин остварења тих потраживања и могућност њиховог оспоравања у поступку стечаја над дужником стечајног дужника.

Пренета потраживања из извршне исправе повериоци остварују у том другом поступку стечаја над дужником стечајног дужника. У зависности од тога у којој се фази налази тај други стечај, они или пријављују своја потраживања на основу решења о главној деоби и правноснажне пресуде, или захтевају измену коначне листе уколико је фаза испитивања окончана и потраживање већ испитано.

Пренето потраживање будући да произилази из извршне исправе може бити оспорено само под условима под којима се могу оспоравати потраживања из извршних исправа.

- Условна потраживања
(чл. 87 и чл. 142 ЗОС)

Повериоцу чије потраживање је везано за **одложни услов** обезбеђују (резервишу)се одговарајућа средства из стечајне масе. Ако се услов не оствари до правноснажности решења о главној деоби, услов се гаси, а средства распоређују на остале повериоце сразмерно.

Потраживања везана за раскидни услов узимају се у обзир (намирују) приликом деобе ако поверилац пружи обезбеђење да ће вратити оно што је примио кад наступи раскидни услов. Ако раскидни услов не наступи до правноснажности решења о главној деоби сматра се да није ни постојао што значи да је потраживање коначно безусловно.

Завршна деоба

Спроводи се након завршетка уновчења целокупне, односно претежног дела стечајне масе ако главном није била обухваћена целокупна деобна маса.

Изузетно може јој се приступити и ако стечајни управник ни после више покушаја не успе да уновчи целокупну стечајну масу или њен претежни део или ако су намирена потраживања поверилаца у целости са припадајућом каматом.

Завршна деоба спроводи се по правилима главне деобе.

Примери из праксе

1. Поверилац оспореног потраживања покренуо је парнични поступак ради његовог утврђивања, а у току истог је престао да постоји ликвидацијом. Средства за његово намирење управник је резервисао нацртом за главну деобу.
У овом случају ако се сукцесор тог лица не легитимише у парничном поступку и не настави поступак ради утврђења потраживања, резервисана средства управник ће распоредити кроз завршну деобу.

2. Ако је уновчена сва имовина и спроведена главна деоба, а остала ненамирена потраживања и удели у другим правним лицима постоји могућност закључења стечаја уз формирање стечајне масе коју ће чинити ненамирена потраживања и неновчени удели. Међутим могуће је и закључити поступак стечаја а потраживања и уделе расподелити кроз завршну деобу. Целисходност једног или другог поступања цени стечајни судија по предлогу стечајног управника.

Накнадна деоба

- Спроводи се ако се након закључења стечајног поступка пронађе имовина која улази у стечајну масу.
- Може се спровести на предлог стечајног управника или заинтересованог лица.
- У поступку спровођења накнадне деобе не учествују поверилачки органи, а сагласност на продају даје стечајни судија.
- Против решења о спровођењу накнадне деобе жалба није дозвољена.
- Остварена средства деле се на основу решења о главној деоби.
- Стечајни управник доставља допунски завршни рачун.
- Стечајни управник има право на награду за рад у случају продаје накнадно пронађене имовине.

Пример из праксе:

Да ли у накнадно пронађену имовину улази ненаплаћено потраживање стечајног дужника у време усвајања завршног рачуна?

Без обзира што се ради о потраживању које очигледно није накнадно пронађена имовина јер се за исто знало у време закључења стечаја и било је евидентирано, оно није наплаћено до окончања стечаја. Међутим расподела средстава која се остваре наплатом оваквог потраживања вршила би се применом правила о накнадној деоби.

Пресечни дан – дан обрачуна потраживања, камата до отварања стечаја и конверзија

Имајући у виду обавезну садржину пријаве потраживања из чл. 111 ЗОС и правне последице отварања стечаја на потраживања закључује се да:

- пријављује се главни дуг и камата до дана отварања стечаја односно са стањем на дан отварања стечаја;
- када стечајни дужник није пао у доцњу до отварања стечаја поверилац нема право на камату на износ неплаћеног дуга;
- потраживања у валути тако се и пријављују, а обрачунавају се у динарску противвредност на дан отварања стечаја.

Дан отварања стечаја представља пресечни дан за обрачун потраживања.

Потраживање камате за период од отварања стечаја
(чл. 85 ст. 1 и 2 ЗОС)

1. За **необезбеђена потраживања** обрачунавање уговорених и затезних камата престаје даном отварања стечаја.
Стечајни поверилац пријављује своје потраживање главног дуга и камате и за тај износ улази у испитни поступак. Ако се потраживање учини неспорним он за тај износ улази у поступак деобе и то је лимит до ког може бити намирен у фази деобе.
2. На **обезбеђена потраживања** обрачунава се уговорена и затезна камата, али само до висине реализоване вредности имовине која служи обезбеђењу.

Заједничко за све повериоце је да се камата обрачунава на износ главног дуга.

Ограничења за намирење разлучних поверилаца:

- Начело специјалитета хипотеке – ако потраживање није у целини обезбеђено (нпр. није камата) онда за необезбеђени део тај поверилац се намирује као стечајни.
- Ако су и главно и споредно потраживање обухваћени обезбеђењем, камата се обрачунава али до висине реализоване вредности имовине која служи обезбеђењу.
- “Реализована вредност имовине која служи обезбеђењу” није бруто остварена купопродајна цена него износ који се добије када се од исте одбију трошкови из чл.133 ст. 12 ЗОС (трошкови процене, оглашавања, законске обавезе и награда управника..). Дакле лимит је нето остварена купопродајна цена.
- Даном сачињавања обрачуна ради намирења разлучних поверилаца коначно се утврђује обим њиховог намирења, па и могућност наплате камата.

- Закључак је да камата по отварању стечаја разлучном повериоцу обрачунава се до висине остварене нето купопродајне цене, а временски најдуже до дана сачињавања обрачуна за исплату.
- Ако постоји више успостављених заложних права, а прворангирани је пријавио главни дуг и камате, онда се прво он мора намирити у целини, на напред наведени начин, да би се приступило намирењу следећег повериоца нижег ранга приоритета.
- Уколико се из обезбеђене имовине разлучни поверилац не може намирити у целини онда се за ненамирени део намирује као стечајни поверилац.

Заложни повериоци

- Ограничења у погледу обрачуна камате у смислу чл. 85 ст. 1 и 2 ЗОС не односи се на заложног повериоца јер он и нема новчано потраживање према стечајном дужнику.
- Његово потраживање према личном дужнику подлеже правилима посла из ког је проистекло и у погледу доспелости и у погледу висине и права на камату.
- Износ за који се он може намирити зависи од висине његовог потраживања, евентуалних ограничења која произилазе из принципа специјалитета хипотеке и реализоване вредности предмета обезбеђења.
- Намирује се уз поштовање ранга приоритета.
- Уколико у моменту продаје имовине његово потраживање није доспело нема услова да се исплати. Међутим управник ће резервисати средства за његово намирење до завршне деобе.

Камата по чл.85 ст. 3 ЗОС

- Уколико након измирења свих потраживања постоје расположива средства за исплату, стечајни судија одобрава обрачунавање и плаћање камате стечајним повериоцима и за период после отварања стечајног поступка и обрачунавање и плаћање камате обезбеђених поверилаца које нису измирене из реализоване вредности предмета обезбеђења.
- Пријављивање камате
- Ова камата обрачунава се искључиво по стопи Закона о затезној камати без обзира на основ потраживања, дакле и за јавне приходе.
- Исплаћује се свим повериоцима сразмерно без обзира на припадност исплатном реду.

Хвала на пажњи